

Groene vruchtjesboom

De wedstrijd om je in de lente zo snel mogelijk groen aan te kleden, had hij al weer gewonnen. Terwijl nu de meeste bomen en struiken pas flink in blad komen, stond hij er twee weken geleden al lekker lichtgroen bij. Hieperde iep hoera! De beuk vond dat de iep vals speelde, want er zat nog geen enkel blad aan de winnende iepenboom.

Bundeltje iepenvruchtjes (foto Henk Kuiper)

Een iep of ook wel olm genoemd, heeft inderdaad nu nog geen blad. Dat komt pas laat tevoorschijn. De mooie lichtgroene kleur van de bomen – zo begin april - komt van de trossen vruchtjes aan de takken. In maart draagt de iep kleine bloempjes in de bladoksels van de jonge takken van het vorig jaar. De meeldraden steken buiten de bloem uit, want de wind moet voor de verspreiding van het stuifmeel zorgen. Dat de wind zijn werk goed doet, blijkt wel uit de grote hoeveelheid vruchten die nu aan de iep hangen. Om ieder zaadje zit een dunne vliezige vleugel. Deze verkleurd de komende weken van frisgroen tot lichtbruin. Dan waaien de vruchten van de takken af en zeilen ze met de vleugel met de wind mee. Hele bergen vruchtjes belanden dan op de trottoirs en in de straatgoten. Een feest voor de kinderen om daar mee te spelen. Niet iedereen is er even blij mee. Omdat ze zo licht zijn, waaien ze ook eenvoudig door de deur of het raam het huis binnen; je vindt ze overal terug.

Soms steekt de boom zoveel energie in het maken van de zaden, dat als die zijn weggewaaid, er een bijna dood uitziende boom overblijft. Tegen de zomer ziet hij er eindelijk weer wat florissanter uit.

In Tilburg staan vrij veel iepen, zoals rond de rotonde in de Jan Heijnsstraat, voor de koepelhal in de spoorzone en langs de hele Rueckertbaan. In het jaar 2000 stonden er in Tilburg 5700 iepen. Daar is nog maar de helft van over. Dit ligt niet aan het gemeentelijk bomenbeleid; het is de natuur zelf die de bomen verziekt. De iepenziekte is de boosdoener. Deze wordt veroorzaakt door een schimmel die in de houtvaten van de

boom leeft. Zieke vaten raken verstopt en daardoor krijgt de boom uiteindelijk te weinig water en droogt hij uit. Een zieke iep heeft dan ook vaak uitgedroogde bladeren aan de dode takken hangen. Om nieuwe iepen te kunnen besmetten, wordt de schimmel geholpen door de iepenspintkever. Dit beestje kan de schimmel bij zich dragen. Als hij aan de bladeren knabbelt, brengt hij de sporen van de schimmel over. De keverlarven die in het hout leven, kunnen ook besmet raken. Kruipen ze uit de pop dan gaan ze op zoek naar een iep. Een zieke iep is dus een directe bedreiging voor alle gezonde iepen in de stad. Ondertussen zijn er ook rassen gekweekt die beter tegen de schimmel kunnen.

Een iep is een heel interessante boom. Een gezond exemplaar kan een paar honderd jaar oud worden. Het kenmerkende gezaagde blad heeft een scheve bladvoet. Dat betekent dat bij de bladsteel de ene helft van het blad verder doorgroeit dan het andere deel. Wil je veel mossen en korstmossen in de stad zien, bekijk dan de stam van een iep. Op de voedselrijke schors, die vroeger zelfs als veevoer gebruikt werd, wemelt het van grijze, groene en oranje-gele miniatuurplantjes.

Over enkele weken laat de iep zijn vruchtjesconfetti uit de bomen dwarrelen. Het is ideaal natuurlijk strooisel voor bij een huwelijk, communiefeest of verjaardag. En dwarrelt het toch nog binnen in de slaapkamer, gebruik die zachte ondergrond dan voor het opwekken van mooie lentedromen.

Rob Vereijken
april 2016